

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 11, 01103 Vilnius, tel. 8 706 63899, el. p. lygybe@lygybe.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188735591

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
lrvkanceliarija@lrv.lt

2021-03-08 Nr. (21)PAK-125)S-108

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PLANO PROJEKTO

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba), susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ projektu Nr. 21-20649 (toliau – Nutarimo projektas), teikia savo pastabas dėl Nutarimo projektu siekiamo patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano (toliau – Planas).

Pažymime, jog Plano priemonės Nr. 1.10.7, 7.3.1 ir 7.3.2 numatytos išimtinai jaunimo skatinimui. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas, kurio tikslas užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtina draudimą visuose teisės aktuose varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas *inter alia* amžiaus pagrindu (5 str. 1 d. 1 punktas). Lygių galimybių įstatymo 2 str. 9 dalyje numatytos išimtys, kuomet teisės aktuose numatyti apribojimai dėl amžiaus nėra laikomi tiesiogine diskriminacija: įstatymų nustatyti apribojimai dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis (1 punktas); įstatymų nustatytos specialios priemonės sveikatos apsaugos, darbuotojų saugos, užimtumo, darbo rinkos srityje, kuriomis siekiama sukurti ir taikyti integraciją į darbo aplinką garantuojančias ir skatinančias sąlygas bei galimybes (5 punktas); įstatymų nustatytos specialios laikinosios priemonės, taikomos siekiant užtikrinti lygybę ir užkirsti kelią lygių galimybių pažeidimui *inter alia* amžiaus pagrindu (6 punktas).

Analogiški diferencijuoto teisinio reguliavimo pagrindimo principai yra išskiriami ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje. 1997 m. gegužės 6 d. nutarime Konstitucinis Tesimas yra išaiškinęs, kad diskriminacija paprastai suprantama kaip asmens ar asmenų grupės padėties kitų asmenų atžvilgiu pakeitimas be objektyviai pateisinamo pagrindo. Tačiau tam tikrais atvejais, t. y. esant pakankamai motyvuotam ir pagrįstam reikalui, atskiroms subjektų grupėms įstatymu galima nustatyti specialų teisinį statusą ar įtvirtinti tam tikrus teisinės padėties ypatumus. Tai reiškia, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeidžiamas, jei tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios

apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintas. Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarime pažymima, jog diskriminacija nelaikomas diferencijuotas teisinis reguliavimas, kai jis taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu tuo siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų. Prie diskriminacinių ribojimų nepriskiriami specialūs reikalavimai arba tam tikros sąlygos, kai jų nustatymas būna susijęs su reguliuojamų santykių ypatumais.

Apibendrinant Lygių galimybių įstatyme ir Konstitucinio Teismo praktikoje įtvirtintus reikalavimus, konstatuotina, jog privilegijų ar ribojimų dėl amžiaus teisės aktuose taikymas galimas esant dviem būtinoms sąlygoms:

1. tai yra įtvirtinta įstatymu;
2. tuo siekiama teisėto tikslo (pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų), o šio tikslo siekiama tinkamomis (proporcingomis) ir būtinomis priemonėmis.

Pažymime, jog net ir esant teisėtam tikslui ribojimų ar privilegijų taikymas turi būti proporcingas, t. y. negali nepagrįstai varžyti kitų asmenų galimybių pasinaudoti valstybės jiems garantuojamomis teisėmis.

Remiantis išdėstytu, siūlome apsvarstyti Plano priemonių Nr. 1.10.7, 7.3.1 ir 7.3.2 atitiktį lygių galimybių užtikrinimo ir nediskriminavimo draudimo principams.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė